

Верба Т. Ю.

**Науковий керівник: Бондаренко Н. О. к.ю.н., доц.,
доцент кафедри правового забезпечення безпеки бізнесу
Державний торговельно-економічний університет,
м. Київ**

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ВИЩІЙ ОСВІТІ

Штучний інтелект в сучасному світі став невід'ємною частиною життя багатьох людей у всіх сферах, в тому числі для більшості студентів та викладачів він усе більше стає опорою у навчанні та роботі. Проте не кожна людина знає, як ним правильно користуватись [1, с.11].

Штучний інтелект (надалі – ШІ) – комп'ютерна система, що здатна аналізувати інформацію і приймати рішення [2]. Важливою особливістю ШІ є імітація людського мозку, тобто здатність вчитися і накопичувати знання. В Україні в сферу освіти ШІ ввели у 2022 році із появою платформи ChatGPT. Так для студентів та викладачів він став невід'ємною частиною освітнього життя. Результати опитування українців щодо користування штучним інтелектом у роботі та побуті засвідчили наступну статистику: високий рівень обізнаності респондентів про ШІ (88%). Найвищий рівень регулярного використання зафіксовано серед молоді 18-29 років – понад половина респондентів (54%) [3].

ШІ є доволі зручним інструментом для роботи із навчальним матеріалом. Завдяки йому можна створити план роботи, оптимізувати велику кількість інформації тощо. Для студентів він є корисним інструментом для допомоги у написанні робіт, конспектів, отримання знань. Так само і для викладачів він є зручним помічником у роботі із матеріалом для учнів, студентів.

Проте ШІ має і свої недоліки. Першочерговим недоліком є недостовірність деякої інформації або те, що інформація є застарілою. Також він може видавати помилки або плутатись у інформації яку надає [4, с.71]. І найбільшою наразі проблемою використання ШІ є його простота. Зараз більшість студентів та викладачів можуть просто надіслати запит який треба зробити і бот виконає за нього роботу. Це створює деякий дисонанс, оскільки студент не докладляє зусиль на вивчення матеріалу та не отримує нові знання із цього, а викладач не докладляє зусиль у свою роботу, що робить його менш компетентним.

На сьогоднішній день Міністерство освіти та науки України вживає заходів з метою вирішення цієї проблеми. Так у 2018 році у всі заклади була запроваджена академічна доброчесність [5]. Це порядок, що врегульовує плагіат, списування та розповсюдження робіт або відповідей на самостійні та контрольні роботи. У зв'язку із появою такої платформи, як ChatGPT, Google Gemini тощо, до цього нормативного акту був складений законопроект №10392, що спрямований на посилення контролю за академічною доброчесністю у ЗВО [6]. Завдяки академічній доброчесності вищі навчальні заклади мають змогу регулювати якість освіти студентів та зменшити рівень плагіату, що створює ШІ.

Підсумовуючи, можна сказати, що використання ШІ у навчанні значно полегшило освітній процес для студентів, викладачів. Проте в деяких ситуаціях ШІ використовується неправильно та сприяє проблемам навчання у студентів. Тому вирішення цього питання у правовому та практичному полі може значно оптимізувати освітньо-виховний процес студентів, роботу викладачів без створення проблем із плагіатом та якістю отриманих знань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Штучний інтелект у вищій освіті: ризики та перспективи інтеграції: матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 1 липня 11 серпня 2024 року. Львів – Торунь. 2024. 328 с.

2. ШІ та революція в digital: як штучний інтелект змінює гру. URL: <https://ukrainiandigital.com/strong-yak-stvoryty-vlasne-onlayn-navchannia-strong/>

3. Скільки українців користується штучним інтелектом у роботі та побуті. URL: <https://texty.org.ua/fragments/115053/skilky-ukrayinciv-korystuyetsya-shtuchnym-intelektom-u-roboti-ta-pobuti-opytuvannya/>

4. Драч І., Петроє О., Бородієнк О., Регейло О, Базелюк О., Базелюк Н., Слободянюк О. Використання штучного інтелекту у вищій освіті. *International Scientific Journal of Universities and Leadership*. №15. 2023. С.66 – 82.

5. Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти: Лист МОН від 23.10.2018 № 1/9-650. URL <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#Text>

6. Про академічну доброчесність: Законопроект ВРУ від 08.01.2024 №10392. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/43481>

Вергун В.А.,
Науковий керівник: Дутко А.О., к.ю.н, доц.,
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін,
Навчально-науковий інституту права та правоохоронної діяльності,
Львівський державний університет внутрішніх справ
м. Львів

МЕДІАЦІЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕХАНІЗМ ВРЕГУЛЮВАННЯ СІМЕЙНИХ СПОРІВ

У сучасних реаліях сімейні спори залишаються однією з найбільш поширених і емоційно напружених категорій правовідносин. Воєнний стан лише загострив ці процеси: економічна нестабільність, вимушене розлучення сімей через евакуацію чи мобілізацію, психологічний тиск і соціальна невизначеність призводять до конфліктів між подружжям, суперечок щодо утримання та виховання дітей, поділу майна тощо.

Показовим є те, що кількість розлучень в Україні у 2024 році була майже такою ж, як і кількість укладених шлюбів. За даними Міністерства юстиції та судової влади, торік українці уклали 150,2 тисячі шлюбів, а кількість розлучень сягнула аж 141,8 тисячі. Така статистика свідчить про значну напругу у сфері сімейних правовідносин та актуалізує потребу в ефективних правових інструментах для врегулювання спорів [1].

Конституційно-правовою основою забезпечення захисту прав у цій сфері є ч. 5 ст. 55 Конституції України, яка встановлює, що «кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань». Це положення гарантує особам можливість використовувати широкий спектр форм захисту, в тому числі й позасудові механізми [2].

У розвиток цієї конституційної норми ст. 16 Цивільного процесуального кодексу України від 18.03.2004 № 1618-IV передбачає, що «сторони вживають заходів для досудового врегулювання спору за домовленістю між собою або у випадках, коли такі заходи є обов'язковими згідно із законом». Тобто, законодавець визнає пріоритетність досудового вирішення конфліктів, що відкриває простір для застосування альтернативних процедур [3].

Особливе місце серед таких процедур належить медіації. Згідно з п. 4 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про медіацію» від 16.11.2021 № 1875-IX, «медіація - позасудова добровільна, конфіденційна, структурована процедура, під час якої сторони за допомогою медіатора (медіаторів) намагаються запобігти виникненню або врегулювати конфлікт (спір) шляхом переговорів» [4].

Також, варто зазначити, що законодавець надає правове визначення процедури медіації, виділяючи три взаємопов'язані ознаки: переговори, структурованість процедури переговорів та участь медіатора. Це визначення підкреслює відмінності медіації від інших примирних процедур, зокрема процедур внутрішнього або судового примирення, а також будь-яких переговорів за участю посередника, оскільки не всі такі процедури можна віднести до медіації.